מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

מסורת הש"ס

ג) [מנחות קט:], ב) [זבחים קיט.], ג) שם קיב:, ד) [נ"ל דתמן], ה) שבועות עח. זבחים קז: ו) [זבחים סב.], ז) תענית ג: [זבחים ס: קז: חולין ז. תמורה כח. ערכין לב: מכות יט. שבועות עח.], ח) ערכין לב:, ט) [תוספתא דערכין פ"ב שבועות עח.], י) [דברים יב], כ) [שם], ל) [ויקרא לז], מ) [לף לב.], נ) להקריב עכשיו יב"ש בגמה כל"ל, ס) [מלאומה בערכין עט.], ע) [פ"ת שניה].

תורה אור השלם

1. כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר יְ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: דברים יב ט
2. וְנֵלְכוּ אִישׁ כָּל עָרָיו בְּעֵת הַהִוא לֵא הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר לֹא לָקַחְנוּ מֵאִתָּם שִׁשִּׁים עִיר כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב מַמְלֶכֶת עוֹג בַּבָּשָׁן: דברים ג ד
3. כָּל אֵלֶּה עָרִים בְּצֻרוֹת חוֹמָה גְּבֹהָה דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ לְבַד מֵעָרֵי הַפְּרָזִי הַרְבֵּה מְאֹד: דברים ג ה

גליון הש"ם

גמ' וקידשה לעתיד לבוא. עי' ברכות דף סא ע"כ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כמהיו בונין כהיכל עשו קלעים: **(ב)** שם לעתיד לבוא לאו מכלל דר' אליעזר: **(ג)** תוס' ד"ה דמולי עלמא וכו' ומגלים סתן תולה לאדון והכיל דפ"ב דשבויות ומייתי לה בפ' מקום שנהגו דקאמר אלם אלמות לבעור יהודה: **(ד)** בא"ד גרוע לאוליכו לירושלים בקש ר' אליעזר ג"כ לאוליכו כנ"ל: (ה) ד"ה למה וכו' יום לומר. נ"ב משמע מסכת תוס' דמפרשי לאשונה אמרהם וילפק ויעקב אביה יוסף יוסף ואלו אביהם יש להם כיעול אבל אליעזר יוסף עולה אין לה ביעול חוה חוה אלא מדברי התוס' שמתנו כפ' הפרל דפי' יש להם הייט לומר לגרוע לאזור לירושה כדי לקדשם ואין לסם הייט לומר דמ"ל לירושה טומדת היא אלא בעלה קדושתה ומתו שפרש"י בשם אלא לגרגיטו אמגלל לאשונה היא יוסף אמרהם ויצחק אביה יוסף ויעקב ואלו אביהם ומשם ואלך קדשה לשולם ע"ס:

עין משפט נר מצוה

סט א מיי' פ"ט מהלכות בית הבחירה הל' ג: **ע ב ג** מיי' שם פ"ו הלכה טו: [ופי"ט מהלכות מעשה הקרבנות הלכה טו] סמג עשין קפג:

מוסף רש"י

כי לא באתם עד עתה. בימי נגגל אל המנוחה מ' (זבחים קיט:), **והיא היתה לנחלה.** הבית דכתיב בקרא דמשבאתו אל המנוחה ואל הנחלה יאפסי הבמות (זבחים קיב:). **שמעתי.** מרבותי, בשהיו בונין בהיכל. בימי עזרא, עושין קלעים. המקום המוקם אבל הקלעים, וכן לעזרות, אלא שבהיכל בונין מבחוץ. נתנו הקלעים לפנים מן המוקם וכונס את המוקם מבחוץ שלא יהנו עניים מן הבית, וקס"ד דהכי קלעים לרבי אליעזר כדי להכניס הבמות להקריב קרבן דאם אין בית אין קרבן דקדושה דאמורה בעלה לה (שבועות סז:). אע"פ שאין חומה. בירושלים קודם שנבנית המוקם (שם). **קדושה ראשונה.** של בית (מכות יט: זבחים ט: סב:). **ומר** מאי דשמיע ליה קאמר. ולא נא רבי יהושע לאוליך על רבי אליעזר, ולא נמעיה לרבי אליעזר דאמר לא קדשה (שבועות סז:). **למה מנו חכמים את** אלו. עיירות מנו חכמים בפרק בתרא דערכין שהיו מוקפות חומה מימות יהושע בן נון לענין מלוה בתי ערי חומה והיה להם מגפוס עוד הרבה אלא מגפוס (שם). **מצאו את אלו וקידשום.** לא פירש לי כמה מקודשים ערי חרן ישראל (שם ובערכין לב: כתב: חפרש בחסכת שבועות (שם) דמקדשי לה בשתי חומות וכשיר ובית דין מהלכין ושתי חומות אמיתין). **אבל הראשונות בטלו.** שאין קדושה לארץ נוכנת הן ולפי הן דין ערי חומה, **משבטלה הארץ.** בחיבון לאשון (ערכין לב:). **קדושה ראשונה.** שקידשה יהושע (שם). **ובי אלו בלבד היו.** מוקפות חומה מימות יהושע בן נון (שבועות סז:). **מצאו אלו.** לרך ביאתם (שם).

רבינו חננאל

יש אחריה היתר. כלומר שרתה השכינה אחר חורבנה בגוב וגבעון ובירושלים. אבל משבבנה בית עולמים אין אחריו היתר במקום אחר לעולם. אמר ר' יצחק שמעתי שמקריבין בבית חוניי בזמן הזה, קסבר בית

יש אחריה היתר וקדושה ירושלים אין אחריה היתר: גמ' א"ר יצחק שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה קסבר [ה]בית חוניו לאו בית ע"ז היא וקא סבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא דכתיב [י]כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה [כ]מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים מקיש נחלה למנוחה מה מנוחה יש אחריה היתר אף נחלה יש אחריה היתר אמרו ליה אמרת אמר להו לא אמר רבא האלהים אמרה וגמירנא לה מיניה ומ"ט קא הדר ביה משום קשיא דרב מרי דמותיב רב מרי קדושת שילה יש אחריה היתר קדושת ירושלים אין אחריה היתר ועוד תנן [נא]משבאו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להם עוד היתר והיא היתה לנחלה תנאי היא [ד](דתניא א"ר אליעזר [מ]שמעתי כשהיו בונין בהיכל [ס] עושין קלעים להיכל וקלעים לעזרה אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרה בונין מבפנים וא"ר יהושע [ל]שמעתי [ו]שמקריבין אע"פ שאין בית אוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה [ב]מפני שקדושה ראשונה קידשה [ו]לשעתה [ס]וקידשה לעתיד לבוא [ס] מכלל דר"א סבר לא קידשה לעתיד לבוא א"ל רבינא לרב אשי ממאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר"א למה לי לצניעותא בעלמא אלא כי הני תנאי דתניא אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי למה מנו [מ]חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו את אלו וקידשום אבל הראשונות בטלו משבטלה הארץ ולא קידשה לעתיד לבוא ורמינהו [מ]אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי וכי אלו בלבד היו והלא כבר נאמר [ב]ששים עיר כל חבל ארגוב וכתיב [ג]כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה אלא למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום קידשום התשא

שמעתי שמקריבין בבית חוניו. קשיא היאך מקריבין שם בטומאה דהא גזרו טומאה על ארץ העמים ושם לומר דשמא לגבי הא לא גזרו חכמים טומאה כיון שמן התורה יכול להקריב: **ומאי** טעמא הדר ביה משום קושיא דרב מרי. הקשה הר"ר חיים ומתמילה היכי אמר למילתיה וכי לא היה יודע המשנה והלא הן שנורות בפי כל ועוד קשיא כיון דתנאי היא אמאי הדר ביה ולא אמר לא קדשה לכך נראה להר"ר חיים דכ"ע מודו דמשבאו לירושלים נאסרו הבמות ושוב לא היה להן היתר והני תנאי בהא פליגי דמאן דאמר לא קדשה סבר דאף במקומו של מזבח אין יכולין להקריב עכשיו [נ] ומאן דאמר קדשה סבר דבמקום מזבח מותר להקריב אבל לא בבמה:

דכולי עלמא קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא. הקשה רבינו תם אמאי לא מייתי ראיה דרבי אליעזר אית ליה בפ' קמא דמגיגה (דף ג: ושם) דלא קדשה לעתיד לבוא דקאמר התם מעשה ברבי יוסי בן דורמסקית ומסיק אמר ר' אליעזר כך מקובלני מרבן יוחנן בן זכאי עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית מה טעם משום דהבנה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל וקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא ותיקן רבינו תם דמה טעם דהתם גמרא הוא דקאמר לה ולא מילתא דרבי אליעזר היא ותדע דהא במשנה דמסכת ידים (פ"ד משנה ג) דתניא מילתיה דרבי אליעזר לא תנא לה והכי פירושה מה טעם מעשרין משום דכי הא גוונא אשכחן בערי ישראל שהניחום עולי בבל מלקדש למאן דאמר לא קדשה כדי שיתמכו עליהן עניי ישראל בשביעית וכל שכן עמון ומואב שהן מותרה לארץ שהניחום עולי בבל מלקדש למאן דאמר לא קדש' והניחום לעניים דהא לא מיירי בעמון ומואב שעזבו בסיחון אלא מיירי באותן שהניחו ישראל בלאתם ממלרים ולא כבשום וכבי גמי משמע במסכת ידים (ג"ז שם) דמשיב להו עם בבל ומלרים שהן חו"ל והניח (ג) לחזקה הבמים (כ"ב דף לח.) דקאמר שלא אלות לחזקה יהודה ועבר הירדן והגליל דמשמע דעמון ומואב שהיו בעבר הירדן היו מא"י מיירי בעמון ומואב שבטלו בסיחון ועוד הקשה ר"ת מהא דאמר במס' בילה (דף ה: ושם) ובר"ה (דף לא:) כרם רבעי היה לו לרבי אליעזר ובקש להפקירו לעניים וא"כ משמע דאית ליה קדשה לעתיד לבוא ומשום שלא היה יולה לעזרום לאוליכו לירושלים היה מפקירו לעניים שיוליכו אותו ויאכלוהו שמה דאי סבר לא קדשה והיה צריך לפדותו כאותו שבחולה לארץ שצריך לפדותו אמאי היה צריך לאוליך לירושלים וגם מה היו העניים מרוחיים אחרי שצריך לפדותו וי"ל משום דבלאשונה כרם רבעי שבארץ ישראל היה צריך לאוליכו (ד) לירושלים גם בקש ר' אליעזר לאוליכו משום דכל דבר שנאסר במיני צריך מעיין אחר להתירו ואהא מייתי לה בבילה (ג"ז שם) ומכל מקום הענינים היו מרוחיים במה שהיו יכולים לחללו בשוה פרוטה כדשמואל ובהי דשמואל לא אמר למלתיה אלא בדיעבד דשמעמע ליפא שחללו היינו דווקא בזמן שבית המקדש קיים אבל בזמן הזה לא [ס] ואפילו לכתחילה והכי נמי איתא בשאלתות דרב אחאי בפרשת קדושים תהיו (פוף פיסון ק') ומבכן על פדיון עובר לעשייתן וקלי ליה לדמי פדיונים או ישליכם לנהר: [ועי"ע תוס' ר"ה לא: ד"ה בקש]: **למה** מנו חכמים את אלו. קשה אמאי מייתי הך ברייתא דלא מוכחא אלא דקדושה ראשונה לא בטלה והאיכא תנא דאית ליה בפ' הערל (יבמות דף פב:) דקדושה ראשונה ושניה יש להן הא שלישית אין להן דקדושה אחרונה לא בטלה וקדושת מוניו היתה לאחר קדושה [ס]שלישית (כ) ויש לומר דאפילו למאן דאמר קדושה אחרונה לא בטלה הייני דוקא לענין תרומה בזמן הזה אבל לכל מילי אחריני ודאי בטלה:

שאר

חוניי לאו בית עבודה זרה היא וקדושת ירושלים יש אחריה היתר כולי, ונידחו דבריו. ומעשה דחוניי מפורש בסוף מסכת מנחות ובן שמעון הצדיק הוא וחלק על שמעיה אחיו, כשעלה לכהונה גדולה נחקא בו וכו' וברוח, והלך ובנה מזבח באלכסנדריא של מצרים והקריב עליו קרבן וכולי, **ואמרינן** תנאי היא, כלומר יש תנא שאומר יש אחריה היתר. **דתניא** אמר ר' אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים להיכל וקלעים לעזרה כו'. אמר ר' יהושע שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית כו' עד מפני שקדושה ראשונה קידשה לעתיד ולבוא לעולם. ודייקינן לאו מכלל דר' אליעזר בר פלוניתיה דר' יהושע סבר דקדושה' ראשונה קידשה לשעתה היא ולא לעתיד. **ודחי רבינא** ואמר כולי עלמא קדושה לשעתה וקדושה לעתיד, ור' אליעזר א"מר מה ששמע ואין בדיוקא תלוקה. **ואמרינן** אלא ר' ישמעאל בר' יוסי הוא דא"מר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא והוא חולק על ר' אליעזר ועל ר' יהושע. דתניא בתורת כהנים ערי חומה המוקפות מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של ציפורין וחקרה של גן[ש] חלב ויורפת הישנה וגמלה הרי בגליל ונרזה וחדיד ואונו וירושלים הרי ביהודה. אמר ר' שמעאל בר' יוסי לא מנו את אלו אלא שקידשום כשעלו מן הגולה אבל הראשונות בטלו משבטלה הארץ. אינו דתניא כסוף ערכין אמר ר' ישמעאל בר' יוסי וכי אלו בלבד היו והלא כתיב ששים עיר כל חבל ארגוב, וכתי' כל אלה ערים בצורות וגו', אלא מצאו את אלו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com